

Reżyser dźwięku

265205

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Głównym celem pracy reżysera dźwięku jest tworzenie nagrań dźwiękowych dla potrzeb radia, telewizji, filmu i fonografii.

Jego praca polega na nadawaniu odpowiedniego kształtu estetycznego różnym formom dźwiękowym. W radio np. są to słuchowiska teatru radiowego, reportaże, audycje poetyckie, drobne formy słowno-muzyczne (felietony, pogadanki itp.), a także nagrania muzyczne.

W procesie nagrywania reżyser dźwięku decyduje o kształcie dźwiękowym -brzmieniu audycji - barwie głosów, proporcjach głośności poszczególnych jej elementów: słowa, muzyki, efektów akustycznych, a także stosując odpowiednie środki może różnicować wrażenie przestrzeni, w której odbywa się akcja. Przez lata doświadczeń i praktyki powstał swoisty kanon pojęć i założeń estetycznych, stanowiący podstawę działania w tym zakresie. Reżyser nagrania ma również wpływ na zawartość merytoryczną audycji. Posługując się scenariuszem, sprawdza, czy nagranie przebiega zgodnie z założeniem autora (redakcji), kontroluje prawidłowość wymowy występujących przed mikrofonem osób, koryguje ewentualne błędy językowe i sposób interpretacji podawanego tekstu. Często proponuje dodanie efektów akustycznych oraz podkładu muzycznego w celu pogłębienia ekspresji wyrazu.

W procesie nagrywania muzyki reżyser dźwięku śledzi partyturę utworu i jego zadaniem jest wychwycenie wszelkich, nawet najdrobniejszych błędów wykonawczych w trakcie nagrania. Potem wspólnie z wykonawcami wybiera najdoskonalsze fragmenty i tworzy plan montażu całości oraz nadzoruje jego przebieg. Z partyturą muzyczną lub scenariuszem audycji zaznajamia się zresztą jeszcze przed nagraniem i wtedy podejmuje decyzje dotyczące zastosowania odpowiednich środków gwarantujących uzyskania zamierzonych efektów artystycznych, zgodnych z wyobrażeniami autora, kompozytora czy też wykonawcy.

Podczas nagrań muzyki rozrywkowej reżyser nagrania decyduje o zastosowaniu właściwej technologii, podziale partytury na ścieżki magnetofonu wielośladowego, stosowaniu tzw. nakładek (dogrywaniu niektórych partii do materiału zarejestrowanego wcześniej). W końcowej fazie dokonuje zgrania, czyli doboru barwy, proporcji głośności oraz rozplanowania przestrzennego poszczególnych ścieżek dźwiękowych. W ten sposób kształtuje się brzmienie utworu, stanowiące często podstawę zainteresowania słuchaczy.

Tworzenie coraz bardziej precyzyjnych kryteriów estetycznych i stylistycznych, odrębnych dla różnych gatunków nagrań i audycji spowodowało zróżnicowanie wymagań wobec przygotowania zawodowego reżyserów dźwięku. Powstały grupy reżyserów o bardzo wysokich kwalifikacjach, przygotowanych do tworzenia nagrań określonego gatunku, np. muzyki rozrywkowej czy muzyki poważnej. Odrębną grupę stanowią specjaliści od nagrań audycji teatru radiowego oraz innych form słownych i słowno-muzycznych.

Wymagania psychologiczne

Reżysera dźwięku muszą przede wszystkim charakteryzować umiejętności nawiązywania kontaktu z ludźmi i zdobywania ich zaufania oraz zdolność przekonywania o słuszności własnych decyzji. Inaczej wykonawcy nie zechcą podporządkować się rygorom pracy w studio i postulatom reżysera. Istotna jest również zdolność dużej koncentracji przy jednoczesnej podzielności uwagi. Reżyser dźwięku jednocześnie musi kontrolować słuchowo przebieg nagrania, śledzić zapis (partytura muzyczna, scenariusz lub tekst audycji) oraz nadzorować parametry techniczne rejestracji. Niezbędne są doskonały słuch i wyobraźnia dźwiękowa. Po zapoznaniu się z tekstem musi on wiedzieć jak to powinno zabrzmieć aby oddać zamierzenia twórcy (autora, kompozytora). Równie ważna jest wrażliwość na jakość dźwięku, konieczna przy tworzeniu ujęć dźwiękowych i kształtowaniu barwy nagrania.

Cenna jest dokładność, zwłaszcza przy kontrolowaniu zgodności zapisu z tekstem, oraz w czasie ustalania parametrów nagrania. Wreszcie reżysera musi cechować odpowiedzialność. Często od jego decyzji, którą podejmuje podczas nagrania zależy jego ostateczny kształt i potem nie da się tego zmienić. Wykonywanie zawodu ułatwiają także zdolności manualne. Operowanie skomplikowanym systemem aparatury studyjnej wymaga często bardzo szybkich i precyzyjnie skoordynowanych operacji manualnych.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca reżysera należy do prac bardzo lekkich. Niezbędna jest w tym zawodzie duża sprawność narządu słuchu. Przydatna jest wysoka ogólna wydolność fizyczna.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy jest specjalistyczne wyższe wykształcenie. W zasadzie pełny zakres wiedzy, koniecznej do wykonywania tego zawodu można zdobyć po ukończeniu Wydziału Reżyserii Dźwięku w Akademii Muzycznej. Istotne znaczenie ma również praktyka w profesjonalnych studiach dźwiękowych w charakterze asystenta lub realizatora.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie tym nie ma możliwości awansu w znaczeniu osiągnięcia coraz wyższych stopni w hierarchii organizacyjnej. Awans może natomiast oznaczać uzyskanie opinii dobrego reżysera, mającego w dorobku znaczące dokonania artystyczne.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Nie ma możliwości podjęcia pracy w tym zawodzie przez osoby starsze, nie mające wymaganego doświadczenia i zasobu wiedzy w tym zakresie.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

-realizator dźwięku

-operator dźwięku

Polecana literatura

Mistak S., Teoretyczne zasady reżyserii dźwięku, radiofonii i telewizji. Radio i Telewizja, Warszawa, 1976